

Nro 5.

A' FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBOL.

*Költ Bétsben Januariusnak 17 dik napján 1794.
esztendőben.*

Helvétzia.

Helvétzia egy olly különös Status Európában, mellynek 13 egymástól nem függő különös constitutióval bíró tagjai vagynak; nem tsuda tehát, hogyha nem mindenkor egyenlő értelemmel és akarattal vagynak is egymás közt. A' jelenvaló kétséges ki menetelű körülállásokban is egyik canton így, a' másik másképen gondolkozik, égyik hajlandó a' még tsetsemői korban lévő Frantzia K. Társaság függetlenségnek megismérésére, a' másik pedig félelemtől é, vagy más titkos okok által indittatván, egyátallyabau

előkezeknek az elsőbbséggel. Néhányan erősen sürgetik amaz igen nevezetes és hazájához különös buzgósággal viseltetett Oberstlájtnántnak *Weisz*-nak Párisi követtségbe való küldtetését; mások ismét azt tanátsolják, hogy a' Frantzia nemzet ellen hadakozó hatalmasságoknak sérelmekre nem kell illy világos jeleit adni a' Frantzia köz társaságokhoz való hajlandóságoknak. A' szövetséges Fejedelmek, így szólnak némelyek, azt kívánják tőlünk, hogy szabad által mentelt engedjünk hadi seregeiknek, és leg kevesebb eleséget se adjunk a' Frantziáknak, melyet hanemha mivelendünk, semmi eleséget 's gabonát nem fognak hozzánk Svéviából, Brisgoviából, és Bavoriából által hoztatni engedni. Más részről Frantzia Ország igyekezik bennünket mind hízékedései, mind fenyegetődzései által magához hódítani, ugyan ezen végből hozta nem régiben azt a' közönséges végzést a' Párisi N. Gyűlés, hogy egy Frantzia se mérészelleje határainkon ellenségesképen bé lépni, ellenben minden portékáknak Bâselbe való által vitetéseket meg tiltalmazta a' közönséges jóra ügyelő commissió, melly által nem kevés kár okoztatik kereskedő lakosainknak. Polgár társainknak e' pontban való hajlandóságok nem egyaránsú; és bátor nem találhatnának is köztünk olyanok, a' kik a' revolutió maszlaga által meg engedték volna magokat szédítetteti; bátor a' patriotáknak közinkbe küldetett kémjeik nem igyekeznének is ezen ragadó nyavalyát közünk ki terjeszteti: még is mindazonáltal igen tsiklandozó körülállások között kellek fetrengenünk. A' Bâseliek, úgy mond, tartanak a' szomszédtságokban lévő Fr. patrióta seregektől; Solothurumban sokan bosszonkodnak a' miatt, hogy őket baráttaiknak nevezte *Roberts-pierre*, és oly értelemben vagynak, hogy nem hozzájuk való igaz hajlandóságból, hanem kényszerből mivelte légyen ez; sőt el hitették magokkal, hogy nem sokára ellenségesképen fognának Genevával és Neuchattellel banni. —

Berna tökéletes megelégedéssel vagyón az új Frantzia társaság, és hozzá mutatott barátságára iránt. „

Frantzia Ország.

Minekutánna az első és második Nemzeti Gyűlésben gyakorta előfordult volna a' Frantzia ifjúság neveltetéséről való szó; minekutánna sok tudós elmék, sok féle módon gondolkoztanak, irtanak, 's beszélettenek volna egymás közt ez igen fontos tárgyról: újjobban elő vette azt a' mostani N. Gyűlés, és egy olytán tudós tagokból álló commissiót nevezett ki, melly mind a' régi, mind az újjabb, mind a' Frantziák, mind más nemzetek által készített könyveket 's nevelésnek módját meg hánytá vetette, és múlt hólnapnak 12 dik napján bé mutatta a' nemzet képviselőinek inaga munkáját, mellynek szoros meg vizsgálata után következő tzikkeltyekben állitatott meg a' nevelésnek mestersége.

Első Szakasz.

A' Tanításról közönségesen.

1. Mindennek szabados a' tanítás.
 2. Közönségesnek kell annak lenni.
 3. Azok a' polgárok és polgárnék, a' kik a' közönséges tanításnak szabadságával akarnak élni, kötelesek lenni.
- 2.) Azon közönség, avagy osztály előjáróinak, mellyben közönséges iskolákat akarnak nyitni, jelentést tenni.

b.) Az általok tanittatandó tudományt, avagy mesterséget meg határozni.

c.) Írott tanúbizonyosság levelet mutatni polgári hűségekről, és fegyhetellen életekről, és szükség, hogy az illetén tanúbizonyosság levelet, azon közönség előjáróinak fele, mellyben iaktanak, keze alá-írásával meg erősítse. Ennekfelette szükség, hogy azon levelet lakó helyeknek izomfédtségságában lévő előjárók közül leg alább kettő keze írásával meg erősítse.

4. Az olyan polgárok, avagy polgárnék, a' kik az ifjúság nevelésére és tanítására fogják magokat szentelni, tanító férfiaknak és asszonyoknak (Instituteur, Insitutrice) neveztessenek.

Második Szakasz.

A' Tanításra való Gondviselésről.

1. Mind a' férfi, mind az asszony tanító személyek, az osztály, avagy helységbeli előjáróknak, atyáknak, anyáknak, tutoroknak, gondviselőknék; sőt az egész polgárságnak gondviselések alatt legyenek.

2. Minden tanító férfi és asszony, a' ki a' közönséges Társaság sarkalatos törvényeivel és erköltsi tudományával ellenkező tudományokat és principiumokat fog tanítani, vádoltasson bé a' fő Gondviselőknél, és vétkének nagyságához képest büntetessen meg.

3. Minden tanító férfiú és asszony, a' ki a' jó erköltsöket és közönséges illendőséget meg sérténi, vádoltasson bé a' fő Gondviselőknél, vi-

tettessen vagy a' polgári rendet ügyelő commisió, vagy más competens, az az, illendő Szék eleibe, a' melly ötet a' törvény szerént meg fogja itilni.

Harmadik Szakasz.

A' Tanításnak első léptsőiről.

1. A' közönséges tanításra ügyelő commisiónak azt parantsollya a' N. Gyűlés, hogy mutasson bé olly elementaris, avagy tanúlást kezdő könyveket, mellyekben a' jó polgároknak nevelésekre égyátallyában meg kívántató tudományok legyenek bé foglaltatva.

2. A' melly tanító férfiak és asszonyok, égyedül az olvasás, irás, és számvetés mesterségének tanítására adják önnön magokat, kötelesek lesznek tanításaikban az ollyan elementaris könyvekhez alkalmaztatni magokat, a' mellyek a' nemzetnek képviselői által bé fognak vétettetni, és közönségesekké tétetni.

3. A' közönséges Társaság által fognak fizettetni, még pedig a' tanításaik alatt lévő tanulóknak fizámokhoz képest, következő mód szerént.

4. Minden közönségben, akár népesebb, akár népetlenebb légyen az, minden tanítvány fizet férfi tanítójának észtendőnként 20 livrát (9 forintot 10 kr.) a' tanító asszonyoknak pedig 15 livrát (6 forintot 52 és fél krajtzárt), azon kívül semmit sem égyebet.

5. Minden közönségnek, avagy osztálynak Előjáróinál égyy könyv fog készítettetni, mellyben

az elementáris iskolákat tanító férfiaknak, és affzonymoknak, nem különben azoknak a' gyermekeknek, avagy árváknak, a' kik atyaik, anyjaik, tutoraik, gondviselőik által reájok bizattatnak, neveik fel fognak jegyeztetni.

6. Minden atyák, anyák, tutorok, gondviselők kötelesek lesznek azon elementáris iskolákba, melyeket magok fognak választani, következendő fel tételek alatt küldeni gyermekeiket, avagy árváikat.

a.) Jelentést tegyenek arról az osztály, avagy közönség előjáróinál.

b.) Azon iskolába küldtetendő gyermeiknek, avagy árváiknak neveiket bé adni.

c.) Sőt azoknak a' férfi és affzony tanítóknak neveiket is, a' kiket valasztottanak magzatai, tyaiknak elementáris tanításokra.

Folytatását más alkalmatossággal.

Rendkívül való örömet okozott Tulonnak való vissza vétetése a' Párisi nadrágtalanoknak, úgy hogy, már most innepet akarnak azon szerentsés napnak emlékezetére szentelni. Hanem magok sem tudják jó szerrel, kinek, s minek tulajdonítsák ezt az éppen nem reménylett szerentséjeket, sőt önnön magok is tsudálkoznak annak olly könnyü móddal, és olly hamar lett vissza vételén. Sokan az Anglusok és Spanyólok közt támadott alattomba való irigységnek és egymáshoz való bizodalmatlanságnak köszönik, kik között kérdés támadott, kié légyenek a' Tuloni költő helyben találtatott Frantzia hajók; az Anglusok *Gibráltárba* akarták azokat vinni, a' Spanyólok, pedig, mint a' Frantzia királyi familiának közelirol való rokoni, *Carthagénába*. Füleik.

be menvén e' dolog a' Frantziáknak, kaptak az alkalmatosságon. Mások ismét azt mondják, hogy a' Tulóban lévő égyesült seregek erotele- nek vóltanak, az ellenek ment pátriótákhoz ké- pest; *O Hara* Anglus Generál 40 ezer embert ki- vánt magának küldtetni, 's a' illig kapta meg fe- lét. *Barrere* ezen szerentsés történetnek ditsossé- gét égyátallyában a' köz jóra ügyelő commis- siónak kívánta meg szerezni, és a' mint Izavai- ból észre lehetett venni, bizoayos titkos levele- zés és égyesség elközlötte azt. Akármint lé- gyen a' dolog, *igy szólnak a' Párisi levelek*, elég az ahoz, hogy mi sokkal kevesebbet vezítettünk Tulón mellett, mint sem előre képzeltük; 15 ha- jót nyertünk vissza épségben, 's ezek között az úgy nevezett *Sanscoulottót*, az az, nadrágtalant, mellyen igo ágyú vala; a' gályákon doigozó ra- bok leg többet tettek a' tűz óltásában, kevés héj- ja vólt, hogy a' leg nagyobb fegyveres tárba is belé nem akadt a' tűz; és hogyha 500 embert nem küldöttek vólna a' nemzeti biztosok annak óltására, bizonyosan annak is porrá kellett vól- na égni. A' mi respublicánknak, *úgymond*, any- nyi hajója maradt, hogyha több nem vólna is, még is ezzel is elegendő tengeri ereje vólna — már most bosszút akar magáert állani, és bizo- nyosan fog is annak rendi szerént; a' hátra ma- radott lakosok mind egy lábíg agyon fognak lö- völdöztetni; a' minthogy az ott kaptott hajós tiszteket már is mind a' más világra küldötte. — Eleintén fel akarták hadi népeink a' várost pré- dálni; hanem tudokra adattatván a' nemzeti biz- tosok által, hogy a' pártos lakosoknak minden vagyonaik betsültetés szerént fognak el adattatni, 's az abból bé menendő summa pénz a' gyözö- delmes vitézek közt fel osztattatni; mérséklettek bosszúálló haragjokat. Ezen kívül egy millió livrával fogja őket a' N. Gyűlés meg ajandékoz- ni. A' mint ugyan Párisból iratik, 200 fel nyer- gelt Spanyol paripát, 's egész táborig kasszájokat ott hagyták az égyesült seregek. (Hihetetlen

dolgoznak lenni láttatik, hogy azok, a' kik beteg pajtásaikat, hadi eszközeiket s. a. t. hajókra rakván el vitték, hadi kasszájokat ott felejtették volna, a' pénzt mind az Anglus, mind a' Spanyol úgy szereti, hogy előbb el felejtkezik egyébről, mint pénzes erszényéről).

Tulón vizsgálva vétetésén származott örömök nem kevésbé meg kissebbített *Barrerenek* utóbbi beszédje által, melyben *Roussillon* egynéhány városainak Spanyolok által lett el vétetéseket, 's *Perpignán*hoz való közegetéseket jelentette. — Az sem volt innyek szerint való, a' mit a' Rojalistáknak állapottyokról beszélt, ámbár világosan ki nem mondotta légyen is, a' mi köztök és a' patriota seregek közt történt egynéhány hektetől fogvást. Még is mindazonáltal keményen készülnek vala azon vendégségre, melyet tulajdon erszényekre ürendők valának Decembernek utolsó napján a' *Weisenburgi* lineák vizsgálva vétetésének emlékezetére. Azomban akármint vendégeskedjenek ők, akármint töltsék toskáikat a' *Bachus* adományával, még is szüntelen való szomjúság gyöttri polgár társaiknak ártatlan véreket szomjuzó gégeiket. Decemb. 27-dik napján ismét négy személyt kisírtettek ki e' világ sokféle színben magát mutató piatzáról, a' *gillotinne* által; következő napon *Brissót* collegája után bűjdosott *le Brün* is, a' ki hogyha az újság irás mellett maradott volna, tsendesebb lelki ismerettel mehetett volna által az örökkévalóságra, az után harmad nappal ismét, egy pappnak, egy orvosnak, egy hajós kapitánynak, 's két kenyér sütőnek kellett a' *gillotinne*nek mérges haragját meg kostolni. Boldog emlékezetű *Schneider Eu-logius*, ex-Franciscanus barát, 's *Bonni* Professor uram is a' Frantzia szabadságnak és egyenlőségnek nagy apostola, hiv fáradozásaiért majdan el vészi jutalmát, a' Párisi *gillotinét*. Néki is jobb lett volna télen nyáron fa tzipökön járni, és házról házra kéregetni, mint minap hat

lovas hintón menni bé *Strafsburgba*, *tosluntur in altum*, *ut lapsu graviore ruant*, ökeme is hamar le fittyent az ugorka fáról.

Egy Szárdinai korsár el rabolván a' *Génuai* Köz. Társaságnak egy *Vetimigliába* menni akart eleséges hajóját, égyfzeriben vissza kívánta azt *Turinban* lévő követe által adattatni a' *Génuai* Tanáts, melly kívánsága a' midön bé nem tellyesített volna, leg ottan parantsolatot küldött a' követhoz, hogy minden bútsú vétel nélkül hadgya oda *Turint*, mellyet mingyárt végbe is vitt. (d.) Mellynek kellemetes hire, minekutánna fűlébe ment volna a' közönséges Jóra ügyelő Párisi commissiónak, *Barréré* azon vólt, hogy a' N. Gyűlés is világos jelekkel mutassa meg a' *Génuai* K. Társasághoz való barátságát, 's következendő végzéseket hozatott Decemb. 23 ik napján annak részéről: — 1. Hogy a' *Génuaiakkal* szerzett Frantzia trakták, híven és szorossan meg tartassanak. — 2. Hogy az a' végezés, melly által tilalmaztatnak a' nemzeti kints-tartók azoknak a' nemzeteknek fizetni, a' mellyek a' Frantziák ellen hadakoznak, ki nem terjed a' *Génuai* K. Társaságra. — 3. Hogy a' Frantzia és *Génuai* republikák közt lévő kereskedésbeli égyyeségek védelmeztessenek, és elő-menetelesítsenek. — 4. Hogy valamint más Frantziákkal békességben élő Statusoknak lakosai, úgy a' *Génuaiak* is kéz pénzelt fizettessenek.

Hadi Környulállások.

Az égyyesült Austriai és Prussiai seregek *Alsatziából* lett ki jöveleteknek okairól, külfömbözö értelemben vagynak a' *quasi* politicusok.

(d.) Korsároknak neveztetnek szorosabban az *Afrikai tolvaj társaságokból*, u. m. *Algiriá*.

A' hadi szerentse e' világnak leg álhatatlanabb isten asszonya, a' melly hogyha ma égynek mosolyog, holnap komor tekintetet fordít reája. — — *Montecuculli* híres Austriai hadi vezér gyakorta ezt szokta mondani Galliának hasonlíthatatlan hérosához *Turenéhez*: *Ma nékem, holnap néked*; most ismét a' Német Birodalomban vagnak a' Frantziák, de hogyha előbb nem is, tavasszal bizonyosan ki fognak onnan takarodni; hanem sokkal jobb lett volna a' német nemzetre nézve, hogyha magok földében maradtak volna.

Kontzollyátok fel velem égyütt a' múlt éztendei táborozást nyugott és részre hajlást nem ismérő elmével.

Moguntziának vilfza nyeretése előtt két olly tábor helyet választottanak magoknak az égyesült Austriai és Prussiai seregek, az elsőbök *Germershejm*, az utólsóbbak pedig *Lautern* mellett, mellyeket önnön maga a' természet is annyira meg erősített, hogy lehetetlenség volt a' Frantziáknak *Moguntziába* bé zároltatott hazájok fiait az ostrom alól fel szabadítani. Ennek a' Német Birodalombeli fő városnak vilfza vétetése után mind közelebb közelebb mentek az égyesült seregek Frantzia Országhoz, minden nagy vér ontás nélkül el foglalták *Alsátziát*, és ha *Fortuna* isten asszony el nem pártolt volna tőlök, nem sokára kezekre kerítették volna annak anya városát *Strafsburgumot*. A' Bruasvigiai her-

ből, *Tunisból*, és *Tripolisből* való tengeri tolvajok; közönségessen pedig mindazok a' prédráló hajók, a' mellyek minden engedelem nélkül tolvajkodnak a' tengeren. Az illy hajó-

tzeg *Lauternből* a' Két hidi hertzegségen keresz-
tül *Bitsig* ment, meg támadta, 's keményen meg
paskolta *Pirmasenz* alatt a' kakasokat, és egy
olly lántzot tsinált a' Prussiai seregekből, mely-
lyet *Achillesnek* is nehéz lett volna kétfelé sza-
kaszni.

Azonközben lassan lassan készülgetett Gróf
Wurmser a' *Weisenburgi* lineáknak el foglалására,
szerentséssen el is érte fel tett tze'llyát, 's egy
olly erősséget nyert el, melly előtt *Austriának*
halhatatlan hérossza *Eugenius* hertzeg hat hólna-
pig táborozott haszon nélkül. Ezt a' győzliet-
lennek lenni tartatott erősséget, a' *Weisenburgi*
lineát sokkal kevesebb veszteséggel vette el, mint
sem mind ő maga, mind mások képzelhették vol-
na önnön magoknak. Egy szóval, olly nagy
dolgot vitt végbe *Wurmser* lovas hadi vezér,
melly által halhatatlan hirt 's nevet szerzett ma-
gának a' következő emberi nyomadék előtt.
Ez is meg lévén, nem volt egyéb hátra hadi
seregeinknek téli kvártélyban leendő tsendes nyú-
govásokra nézve, hanem hogy *Laudaunak* erőssége
meg vétetessen. Minthogy pedig az ősi időnek
változandósága miatt, lehetetlen volt formális os-
trom alá venni az említett várat, tettett azt úgy
környül venni, és éhség által kényszeríteni a' ben-
ne fekvő őrizetet annak fel adására. E' végre
20 ezer főből álló Prussus sereg rendeltetett ki,
a' melly felüről *Wurmser*, alólról pedig a' *Brun-
svigiai* hertzeg által volt fedeztetve. Hanem sok-
kal hosszabb ideig tartott ez az ostromlásnak for-
mája, mint a' nevezett hadi vezérek eleinte gon-

*kon lévő tolvajokat, hogyha el fogattatnak,
minden törvény nélkül szabad fel akasztani,
de az elsőbket nem, hanem mind addig rab-
ságban tartani, valameddig vagy pénzen, vagy
hasonló foglyok által ki váltattatnak.*

dőlhatták volna, sokkal több tábori elesége volt, a' benn lévő Frantzia őrizetnek, mint a' kémek által jelentetett vala; és így a' téli lágó idő is kedvezvén az ellenségnek, számos recrutákkal szaporíthatták hadakozó seregeiket. Ide járúi még az is, hogy *Jourdan* Fr. Generál, nem a' Rojalisták ellen, a' mint önnön magok hírlettették, hanem az *Alsatziában* fekvő egyesült Austriai és Prussiai seregek ellen küldötte a' kormánya alatt lévő fegyveres népnak színét, 's azok közt hat ezer lovasokat.

Eleinte, míg még egész erejeket öszve szedték volna a' Frantziák, tsak holmi könnyű tsatázás által bosszontották seregeinket; hanem egyszeribe által rontották a' Prussusok cordonját, és a' midőn *Lauterni* sántzaikból is ki akarták volna őket küszöbölni, olly artzúl tsapást kapának, mellyről nem egy hamar fognak el felejtkezni. Itten tehát szerentsétlenek lévén, a' Gr. *Wurmser* seregei ellen fordították erejeket, a' kiknek semmi egyéb erősségek a' *Hagenaundl* készített redutjaiknál nem lévén, három hétig tartott éjjeli 's nappali nyúghatatlanságaik után kéntelenitettek magokat hátra vonni, a' Prussusok pedig *Landaut* oda hagyni.

A' mint e' folyó hónapnak 5 ik napján *Moguntziában* költ levélből olvassuk, még eddig semmi nevezetes dolog nem történt a' Prussusok és Frantziák közt, nem is egy könnyen próbálnak az utólsóbbak szerentsét. Maga a' *Brunsvigiai* hertzeg *Oppenheimban* vagyon quártélyban, a' melly város, a' múlt századnak végén, u. m. 1688-dik elztendőben sokat szenvedett a' Frantziáktól, és az általok le rontatott *Landskron* nevű vára a' *Palatinátusi* fejedelemnek, még most is le lövöldöztetett maradványai között nyúgzik. A' *Frankfurti* levelek azt mondják, hogy a' felylebb említett hertzeg erős battériákat, és lineákat készített *Oppenheimtől* fogva *Bingenig*, mellyek-

nek tökéletességre leendő menetek után, mingyárt téli quártélyba szállittya a' Prussiai seregeket azoknak háta megett.

A' *Manheimi* levelek nem egészen örvendetes hírekkel kedveskednek a' Publicumnak, a' hová a' Palatinátusi seregeken kívül, egynéhány ezer főből álló Cs. K. őrizetet vitt bé *Kospoth* Generál Májor. A' választó fejedelemné *Weinheimba*, *Maximilián* Pfalz-Grófnak hitvese pedig, familiájával egyetemben *Darmstadtba* mentenek által. Néhány levelek azt mondják, hogy vissza húzták magokat a' Frantziák *Alsatzába*, mellyek mindazáltal az újjabb tudósítások által megtáfoltatnak, mellyek szerént nemcsak vissza nem vonták, sőt inkább meg előbbre fúrták magokat. Hogyha minden N. Birodalombeli lakosok olly buzgósággal viseltetnének hazájoknak védelmezése iránt, mint a' Brisgóviai, Würtembergiai és Frankfurti lakosok, nem sokára úgy járnának a' Frantziák, mint a' káposztás kertben meg fogatott, 's jól meg korbátsoltatott farkas. — — *Frankfurt* városának ditsiretes példája, minden jó hazafinak tanúságára lehet; nemcsak a' férfiak; hanem még az affzonyok is készitik magokat a' kakasokkal való szembe szállásra, 12 ezer lakosnál többen dolgoznak a' városnak erőssítésén, a' fegyveres házban és másutt, az affzonyok pedig szinte ugyan vetélkednek egymás közt a' sebbe esett katonáknak apolgatásaikban és a' reájok való gondviselésben.

Regensburgból az a' hír érkezik legközelebb hozzánk, hogy *Vormátzia* és *Türkheim* között keményen meg paskolták, és vissza nyomták a' Frantziákat a' Prussusok. Ellenben arról is tudósítatunk, hogy újjabb segítséget kapván az ellenség, ismét előre fúrta magát, és egészen *Oppenheim* alá ki jár portázní. Ha egyébb hasznát nem vette volna is a' Brunsvigiai herczeg rajtok vett győzedelmének, elég haszon az,

hogy minden baj nélkül bellyebb vonhatta magát előttök. *Frankenthalnál* lévő nagy magazinumokat magok meggyújtották a' Prussusok, nem akarván, hogy az ehezett kakasok vendégeskedgyenek belőle.

Barcellonában múlt hólnapnak 11-dik napján költ levélben a' vagyon a' többek közt fejegetve, hogy az előtt negyed nappal igen emlékezetes győzedelmet vettek a' Spanyolok a' *Roussiloni* Grófságban a' Frantziákon. Hűsör támadták meg, úgymond a' levél író, a' Frantziák vitézeinket táborig helyeikben, 's ugyan annyiszor verettettek általok vissza. Végtére megmérgecsítettetvén vitézeink olly nagy erővel és bátorsággal tsaptak reájok, hogy mint a' káposzta torzsát, úgy aprították a' kakas fejet, és annyi bagazsiát, hadi készületedet, sátort, zászlót, fegyvert, és táborig eleséget nyertenek tőlök, hogy allig horoghatták által tanyájokra a' nyert prédát négy nap alatt. A' le vágattatott Frantziáknak száma 3000-re, az el fogattatottaknak pedig 1000-re ment, az utólsóbbak közt volt, a' kormányozó Fr. Generálnak *Dagobertnek* felesége is, a' ki is férfi köntösbe öltöztvén, versent viaskodott a' több katonákkal.

A' Szárdinai királynak lakó városából *Turinból* is az iratik, hogy noha Olasz Országban hegyei közt már meg lehetős mélységű hó vagy: még is mindazonáltal még most sem nyúghatnak a' nyúghatatlan elméjű Frantziák; hanem hol itt, hol amott tsapnak ki a' téli cantonirungba fekvő égygyesült Austriai Szárdinai seregeknek külső ör-állóikra. Decemb. elein 2000 főből álló ellenség támadta meg *Delera Obestert Landoskánál*, a' ki is 500 emberből álló ör-állóival nemcsak meg nem réttent tőlök; sőt inkább olly derekasan tüzeltetett reájok mind nagyobb, mind apróbb fegyverből, hogy többnire vagy el hüllottak, vagy sebbe estek, 's öt száznál több nem

mehetett vissza közzülök épségben. Hanem mint-hogy igen keményen fogta a' tél az időt, a' nevezett Obesternek is vissza kellett magát vonni, és így mind az ő őt álló helyét, mind más tanyákat el foglaltanak a' Frantziák, a' kik valahová fordúlnak, mindenütt meg fosztyák a' szegény lakosokat barmaiktól.

Ugy hallatik, hogy a' Szárdiniai király keményen készül a' Génuaiak ellen, 's e' végre sok hadi eszközöket és eleséget küld határaiknak széleire, ne hogy készültségben, és vigyázatlanságban jáláttassanak tartományai. — Szabaudiában igen mérges parantsolatot küldött, a' Párisi N. Gyűlés, melly által nemcsak meg fosztatnak a' polgári hitet le nem tett papok, papi hivatalyaiktól; hanem ennekfelette izámkivetésbe is menni parantsoltanak, még pedig halálos büntetés alatt; ellenben azoknak, a' kik önként le mondának papi hivatalyaikról, sorsokhoz illendő pensió, avagy kégyelem fizetés igírtetik.

Elegyes Tudósítások.

Az Angliába küldetett Török követ, múlt hólnapnak 21 dik napján érkezett meg Londonba, a' vele lévő Jantsár Agával, és udvari tselédjeivel, és a' merre utazott Angliában, mindenütt hadi tisztelet tétetett néki. Neve *Aga Jussuf Efsendi*, 50 esztendősen szépen nőtt, és derék ember, mind a' Frantzia, mind az Olasz nyelvet jól érti, 's nagy méltóság tettzik ki személléből. — Egy Angliai nagy dáma egy olyan gyűrűt mutatott nékie, mellyben néhai XVI *Lajos* királynak néhány haja szálai valának bé foglaltatva. — Mind ő maga a' követ, mind udvari fő tisztyei, nagy izzonyodással szóllottanak ezen szerentséti királynak gyilkosairól.

Latour Cs. K. General 20 ezer emberrel a' Treviri választó Fejedelemségbe menni indult,

hogy ott magát öfzve kaptsolhassa a' Prussiai sereggekkel, nevezetesen Székely Obester corpusával; mihelyt észre vették e' dolgot a' Frantziák, mingyárt vízfzfa vonták magokat, félvén attól, hogy két tűz közzé fognak lszorittatni.

Az Anglus flotta Kis-Britanniába, a' *Bresti* Frantzia flotta pedig Nagy Britanniába igyekeznek bé ütni, 's ki szállani; nevezetessen az utólsóbb úgy szándékozik, hogy az Angliai parlamentnak el kezdetésekor, megjelenhessen *Londonban*, mellyből ugyan nehezen leszzen valami.

A' Yorki hertzegné egygy igen szép 's tulajdon kezeivel ki himezett mise mondó köntöst ajánlékozott az Osnabrügi káptalannak, mellynek mostani püspökje kedves férje a' Yorki hertzeg. Azt mondhatná valaki, miképen lehet a' Yorki hertzeg protestans és feleséges ember lévén Osnabrügi catholicus püspök? Ezen kérdésnek megfejtésére tartsuk meg, hogy az Osnabrügi püspökség secularizáltatott az 1648 esztendőben tökéletességre ment Westfaliai békességben, és az akkor tett törvény szerént, alternative, catholicusok és protestansok az Osnabrügi püspökök, mindketten világiak, és egyéb kötelességek nintsen, hanem hogy annak gazdagjövedelmét, melly esztendőnként 130 tallerra megyen, húzzák.